

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 100 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Trup de stâncă

Viața omului se frământă în luptă neîncetată. Faptele de toate zilele își croesc drumul lor spre biruință, sau cădere, după cum le mână gândul bun spre avânt sau patima rea, spre prăbușire. Din măcinătoarea vremii se alege aurul curat de praful sgueros. Tina e multă ca și răul, iar aurul puțin ca și fapta bună.

Năzuința omenească se simte ispășită spre înălțime. Unii vreau să se ridice prin mijloace necinstite și cu apucături rușinoase. Întâmplările din cei dintâiu zece ani dela unire încoace, ne-au arătat soiul nelegiuit al partidelor cari își zic „de ordine” — și înadevăr sunt al desordinei. — Alții în schimb și-au cucerit prin statornicie de stâncă, încrederea mulțimii. După zece ani de suferință, s'a ridicat falnic-partidul național-țărănesc — spre culmea guvernării. — Fulgerul cade mai des în vârf de stâncă, dar e zadarnică furtuna liberalilor și averescanilor. Încrederea poporului e neclintită pe lângă bunii săi conducători dovadă e strălucita biruință a partidului național-țărănesc în alegerile comunale.

Cel mult, dacă pe alocuri s'a rupt din trupul de stâncă câte-o mică fărâmitură. Sunt firile amestecate de ciudă, sau supărate de neîmplinirea vre-unei dorinți. Pagubă de rostul lor, căci petricelele desprins, n'au altă cale decât rostogolirea în prăpastie. Stânca partidului național-țărănesc își păstrează cu statornicie măreția înălțimii.

Dr. Alex. Ceușianu

„România Literară”

— O nouă revistă ardeleană —

A apărut primul număr din „România Literară” cea mai bună revistă românească din Ardeal. Are de colaboratori pe cei mai distinși scriitori ardeleni. Faptul că este condusă de unul din cei mai fini și mai conștiințioși scriitori ardeleni d. Ovidin Hulea autorul neperitoarei drame „Invierea” dăgaranță, că această publicațiune dorită de mulți, va trăi mulți ani.

Dorim tinerei reviste mulți cititori și viață lungă.

Redacția: Aiud

Administrația roagă stăruitor pe on. cititori să-și trimită abonamentul.

Oamenii loviturii

— La Reghin s'a contestat alegerea. — Contestația s'a respins —

Am asistat la cea mai liniștită și perfectă alegere comunală. Nici umbră de bănuială că alegerea va fi contestată. Și totuși s'au aflat coade de topor, cari au cârnat din nas și și-au dat cățiva pumni peste capetele bolnave, când au văzut biruința listei.

Cei dintâiu nemulțumiți au fost comuniștii, cari cu capetele goale au luat-o la goană să afle un om și o mașină de scris. Au cutreerat întreg orașul și abea l-au aflat.

Nu bănuim cine este, însă un singur fapt e cert, că e român — aceasta o deducem după stilul corect românesc în care este scrisă contestația.

Nu ne revoltăm atât de înșasi contestația, cât ne revoltă faptul că este contestat un bun român de pe listă, tânărul medic Dr. Niculescu, bărbat neinscri în nici un partid politic și care incontestabil e menit să însemne ceva în consiliul comunal din Reghin. Și aceasta ne miră cu atât mai mult, cu cât românica din oraș era nesatisfăcută cu numărul restrâns al consilierilor români de pe listă.

Și acum se mai află inconștienți, care dorind un concubinaj nelegiuit cu comuniștii descreerați din acest orașel, își dau gâtul jugului lor — celor mai dezechilibrate creaturi umane.

Nu putem înfiera suficient acest mârșav gest din partea acelu român — dacă se mai poate numi român, — care ar merita să fie răstignit în cue la stâlpul infamiei.

Dar nu ne îndoim, că timpul ne va șopti numele lui și vom ști atunci să-l exilăm în leproazia destinată acestor bolnavi.

*

Bețele ce-au băgat în roate însă, nu și-au ajuns ținta dorită. Contestația comuniștilor a fost respinsă. Dacă nu se va apela noul consiliu se va constitui și-și va începe funcțiunea la începutul lunii Aprilie.

Viorel Strungă

S'a micșorat taxa curentului electric.

Comisiunea interimară, luând în deliberare petiția mai multor locuitori ai orașului, a decis, că începând cu luna aceasta taxa curentului electric se va micșora cu 10% pentru orișicine.

Se știe, că înainte funcționarii aveau reducere de 30%. Acest favor s'a împărțit acum pentru toată lumea din oraș. Nu va fi nici o altă reducere decât cea de 10%.

Biserica gr. cat. din Teaca, a cărui fundament este făcut de peste 2 ani, începe să fie ridicată. După o repartiție relativ grea, creștinii gr. catolici au ajuns în fine la suma care le asigură complectă edificare a Sf. biserici. Planul ei este întocmit de d. ing. Zeno Miculescu, și așezată în inima satului, va fi o podoabă și o fală a românilor greco catolici.

Săgeți otrăvite

Din scriptură

Un preot spuse în biserică: De-ți va da cineva o palmă peste un obraz întoarce-l și pe celălalt.

Eșind popa din biserică, după terminarea slujbei, îl întreabă primarul satului care avea gânduri negre:

— Mai rămâi părinte pe lângă cele spuse?

— Da, răspunsă popa. Atunci primarul îi cârpi una cu laba lui scorfoasă; preotul fără vorbă îi întoarce și celălalt. Primarul îi mai cârpi una zdravănă.

— Acuma, zise preotul, mai scrie ceva la scriptură: „Cu ce măsură veți măsura, cu aceea vi se va măsura vouă” și începu a-l bate pe primar domnește.

Un domn trecând pe acolo, trimise pe servitorul său să vadă ce gălceavă este. Acesta se întoarce zicând: — Popa și primarul își tilcuesc scriptura.

Pielea rea...

Un biet om avea o femeie ca mama dracului de rea și arțăgoasă. A răbdat el cât a răbdat, dar dela o vreme toate își au vârful. Și într'o zi când mi-și ia la cărpeală, o lăși la pământ și-o începu a o măsura de lungă de-o trecu setea. Muerea însă tot muere, mai tare îl batjocorea pe bărbat și de câte ori dădea în ea striga de să auzea dela câteva zvârlite:

— Dă, mânca-m'ai friptă cu tatăto, dă!

Dela o vreme bărbatul se urî de muștrul și-și zise:

— Pielea rea și hrăpănoasă.

Ori o bate ori o lasă, și-și văzu pe treabă.

Elena Vrabie

Literare - Artistice - Culturale

Răvas

In ochii-ți mari și înțelepți
ce-ascund enigmele astrale
s'or fi tăind cărări de vis...
și nu-ți dai seama
cum se bat
și cadențat
in tic-tac-at

trec clipele-albe'n negru-abis
când eu te-aștept... (și tu m'aștepti?)

De prin Groenlandele polare
ori Elyseu cu flori de soare
de unde vii
de nu mai vii?
de când te-aștept și inima
de-atâta dor
durută-mi-i...

imi bate'n geam stafia nopții
mătăniei
de melancoliei...

și vântul suflă'n
șip-șopot
și ploaia cade'n
rip-ropot

și botezată strop de strop
se vaeră prelung și-adânc
o bușniță pe-un vârf de ploș...

de unde vii
de nu mai vii?
vreau să-ți vad ochii înțelepți
— sclipiri de geniu'ntre femei —
și'n ei
in zimbetul dintăii
ninsori de albe bucurii...
e dorul, ultimul meu dor
și poate cel din urmă vis
al sfertului de veac închis
in pieptul meu
de vagabond nemernic și hulit
ateu.

S. Rusu

TUBERCULOZA

Ce trebuie să știm despre tuberculoză sau oftică.

(Urmare din No. 3, anul VI.)

V.

Copii cari au avut scrofule la gât, la cari glandulele de la gât au fost umflate și au spart, apoi cari au avut carie de oase, scurgere din urechi, sau aprindere de ochi și bube pe piele vor căpăta tuberculoza cu multă ușurință ori când în viața lor fie tineri, fie bătrâni.

Sunt numeroase boale cari așa zicând aștern patul pentru tuberculoza.

Astfel după tifos, după vărsat, scarlatină, răceli, aprindere de plămâni, după gripa (spaniolă), după nașteri la femei deseori începe tuberculoza. Bacilul doară este deja în corp și atâta așteaptă numai să se slăbească corpul prin vre-o altă boală, care parcă ar chema bacilii de tuberculoză strigându-le: săriți că l-am prins, ajutați să-l omorâm!

Sunt anumite ocupațiuni cari fac să incline omul spre tuberculoză: torsul, țesutul, zidăritul, cioplitul de piatră, fabricile de tot soiul, zisul în muzică, jocul, mășinăritul de imblătit și multe altele, unde omul stă în localurile închise, cu mulți oameni la olaltă, unde se face mult praf și multă murdărie. Praful ajunge în plămână și slăbește foarte mult puterea de apărare contra tuberculozei.

Două conferințe

— V. Meruțiu prof. univ.: O excursie geografico-geologică. — Dr. Urechia prof. univ.: Logevitate-Senilitate.

Extenziunea universitară din Cluj, ne trimite din când în când, câte un purtător de față. Profesorii cari ne vin, îi ascultăm cu mult drag și am dori să ne cerceteze cât mai des.

În 23 Martie c. d. prof. Meruțiu a ținut o prețioasă conferință cu proiecțiuni, despre o excursiune făcută în 1921 cu prof. Demartone dela Sorbona în munții apuseni, m. meridionali, Dunăre și M.-Neagră.

În 30 Martie c. d. prof. Urechia marele nostru savant, dela Cluj, a ținut o conferință despre Longevitate-Senilitate.

Domnia Sa susține că cea mai lungă viață pe pământ o au vegetalele. Sunt arbori ca boabul de câte 1000 ani; ficusul de 2200 ani; etc., animalele trăesc mai puțin: cioara 100 ani; sunt mulți măgari cari trec de sută.

Omul însă trăește mai puțin. Se spune că Adam ar fi trăit 600 ani. Dar cine știe din câte zile a fost anul pe atunci. S'a aflat în Rusia în 1859 un om de 168 ani. S'au aflat apoi în Ungaria mulți între 115—120 ani. Baba Vasilca din Bulgaria de 125 ani. Susține apoi, că azi oamenii trăesc mai mulți ani decât în trecut. În special femeile ajung la adânci bătrânețe mai multe decât bărbații. S'a constatat apoi că agricultorii au cea mai lungă viață și numai după ei vin celelalte profesii. Sunt diferite păreri, despre viața lungă: Unii spun că alimentația ar lungi-o, alții cumpătul. Precis însă nimic nu se știe.

Rep.

S'a votat bugetul orașului

S'a votat și bugetul orașului. Este perfect echilibrat și cu un excedent de 700 mii Lei. Așa cum e întocmit, are în vedere o radicală îmbunătățire a orașului.

Toate acestea inlesnesc ca omul să se îmbolnăvească de tuberculoză.

Se îmbolnăvește însă de oftică oricine, oricât de tare și viguros ar fi, ori cât ar fi de tânăr sau bătrân, dacă ajunge lângă un tuberculos ce scuipă bacili mulți, dacă înghite bacili mulți sau trage în plămâni mereu aer plin de bacili.

Cu un cuvânt toți putem primi Tuberculoza, ea nu cruță pe nimeni.

CUM PUTEM CUNOAȘTE TUBERCULOZA?

Fiind tuberculoza așa de răspândită și de oarece ea nu cruță pe nimeni e de cea mai mare însemnătate să cunoaștem tuberculoza chiar la începutul ei pentru a putea vindeca cu siguranță.

Chiar din acest motiv că nu o cunoaștem ea se răspândește mereu și seceră tot mai multe vieți scumpe, cari de sigur și-ar fi căutat leacul și vindecarea dacă ar fi cunoscut boala la început.

Nu numai acela este tuberculos, care se poate cunoaște de

„Astra“ la sate

Idicel 30 Martie. — Despărțământul Reghin al „Astreii“ își continuă activitatea sa activitate culturală la sate cu o diligență remarcabilă. Azi au ținut conferințe în comuna noastră dnii Dr. Eugen Nicoară, directorul Spitatalui din Reghin, cel mai activ membru al „Astreii“, despre „Nucurățanie și boalele provenite din ea“ Cu graiul său popular și cursiv, a fost ascultat cu mult drag de țărani. A mai vorbit dl Simeon Rusu avocat stg. din Reghin, despre „Cultură și roadele ei“.

În cuvinte mișcătoare le-a mulțumit d. protopop Sălăgeanu care laudă activitatea „Astreii și pe apostolii ei“.

Dl Dr. E. Nicoară apoi a împărțit sătenilor gratis broșuri despre diferite boale și cărțile cu poezii populare și povești.

Rep.

Poșta din Reghin

Palatul poștei, cu geamurile sparte și pereții roși de dinții vremii până la cărămizi, își face impresia unui castel medieval părăsit și trăznit.

Depozițiile producției muștelor pe geamurile rămase întregi, face ne-transparentă sticla și în întunecimea camerelor pline cu duhoare de pește mort, în plasele de paiangeniș se pisucie pușorii golași de paiangen și cerșirea la lumina sfântului soare. Dar nu-i lasă.

Urmele spiralelor de fum, lipite an de an pe pereți, își dau melancolia și durerea penitenciarelor antice, sau își reamintesc catacombele primilor creștini.

În fața localului în stradă, două gloabe de mule, pe a căror coaste poși sparge nuci și cari își perd buzele inferioare pe drum — așteaptă urletul și sbiciul cu sârmă în vârf al surugiului zdrențos ca să plece „diligente“ la gara.

Iar de se întâmplă să cadă în drum, vin cetățenii și le ridică cu drucurile — și poșta nu întârzie decât cu 3—4 ore în fiecare zi.

Avem cunoștință că dl diriginte Iiescu a depus toată stăruința la foru-

departe: este de slăbit, fără față, numai piele și oase și tușește scuipând mereu.

Nu! Și pentru acea s'a răspândit credința că oftica nu se poate vindeca decât în mormânt.

Astăzi știința medicală are mijloace și puțința de a cunoaște tuberculoza la începutul ei și a o vindeca cu toată siguranța.

La începutul boalei bolnavii par sănătoși deplin, sunt încă grași sau în „carne bună“ au fața sănătoasă, uneori rumenă, muncesc încă chiar, dar încep să se plângă de oboseală, munca merge ceva mai greu, câteodată tușesc — rar de tot — obolesc fără mare forțare, dacă tușesc au o tusă seacă, pierd poșta de mâncare, alții bagă de seamă că slăbesc fără să știe cauza, încep să piardă fața, către seară au dureri de cap, ba chiar simt ceva fiori de căldură în corp, noaptea asudă, câteodată simt o oareșcare apăsare sau înepătură dureroasă în piept.

(va urma)

rile superioare pentru părăsirea clădirii actuale, care nu corespunde de loc cerințelor unui local de poștă. E vorba, ca direcțiunea generală P. T. T. să ridice o clădire nouă în strada Averescu pe locul propriu al poștei — și am fi bucuroși dacă prin zbiciuirea neajunsurilor arătate mai sus am putea sprijini laudabila inițiativă a dlui diriginte care a subținut planuri și un documentat memoriu pentru realizarea acestui scop. Reghinul este unul din puținele orașe ale țării unde P. T. T. nu are clădire proprie.

Automobil de stropit orașul

Suntem informați, că primăria orașului Reghin, a luat nobila hotărâre de-a mai vinde din caii ce-i are și a cumpăra un automobil de stropit pentru străzi.

Am dori să se realizeze cât mai curând această idee, pentru că e aici primăvara, când se ridică nouri de praf și cu cele două gloabă de caii slabi, nu se poate satisface trebuința stropirii străzilor.

Informațiuni

— Bancnote false de 1000 Lei la Tg.-Mureș. Legiunea de jandarmi Mureș a predat parchetului Tribunalului Mureș pe indivizii Ritman Martin, Szante Simion și Ilea Ion Suci din Răciu la cari s'au găsit 26 bancnote false de câte una mie lei.

— Minorul recidivist Mate Petru, care a fost eliberat din închisoare fiind amnistiat, s'a dedat din nou la furt. Prins de poliția din Reghin, a fost înaintat parchetului.

— Pentru o față inginerul Szabó din Răstolița a lovit în cap pe măcelarul Grama Simion din Reghin. Acesta în stare gravă a fost transportat la spital.

— Individul Lauber Leopold zis Avram din Reghin s'a introdus în locuința lui Lungu Teodor Reghin furând: 21 piei de vulpe, 68 piei de dihor și 2 piei de nevăstuică în valoare de 32.500 Lei. S'a înaintat parchetului.

— Permisul de vânat al caprelor negre s'a prelungit până la 21 Dec. c.

— La recrutarea din Reghin, (oraș) au fost înscriși 96 inși. Absenți 34, morți 3, amânați 2, restul au fost apti.

— Procesul Albu. Notarul pualic Dr. Corneliu Albu, a pierdut procesul la Casație, pierzându-și astfel postul. Până acuma încă nu știm cine îl va înlocui.

— Cărți populare. La redacția gazetei noastre se mai află un număr

mic din cărțile redactorului nostru d' Simeon Rusu: „Scânteuțe“ balade și chiuțuri 20 Lei. „Descântece, Farmece și Leacuri din popor“, 15 Lei. „Povești ardelenesti“, 15 Lei. „Colinde“, 10 Lei. La cerere se trimite ori și cui prin ramburs.

— La Paști gazeta noastră va aperi în haină de sărbătoare în mai multe pagini. Rugăm pe dnii colaboratori să și trimită la timp articolele.

— Serata cercului „Mureșul Superior“. Pentru a doua zi de Paști, seară, cercul cultural al Studenților mureșeni aranjează o serată artistico-dansantă în sala mare a otelului orășanesc. Se va juca: „Extemporalul“, comedie în 3 acte de Șturm, după care va urma dans. Românimia din loc și jur este călduros invitată să participe la această producțiune românească a studenților noștri.

— Ilyés Iosif, cală de cuțitar la Fazacaș Ion, punând o roată mai mică decât cea normală la tocila electrică, la un moment când lucra roata s'a frânt bucăți și pietrele i-au fracturat ambele fălci din stânga și i-au zdrobit 25 de dinți. În stare gravă, a fost dus la Spital.

— Noul capelan al Sașilor. Waldemar Keintzel, capelanul mult stimat al Sașilor din Reghin a plecat în Germania. Locul lui a fost ocupat prin concurs de către d. Hans Brantsch fost preot lângă Brașov.

Rugăm gazetele și revistele cărora le trimitem „Sămănătorul“ să binevoiască a ne trimite schimbul.

No. 295-3/1930.

896

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel de pe lângă Judecătoria Reghin publică că în baza deciziei No. G. 20.294—1927 a judecătoria mixtă Reghin în favorul reclamanțului firma frați Deutsch repr. prin avocat Dr. Eugen Truția pentru încassarea creanței de 15.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua 28 Aprilie 1930 orele 3 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică: mobile de casă în valoare de 10.500 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 28 Martie 1930.

Fălpő Géza
portărel.

Cetiți și răspândiți

„SĂMĂNĂTORUL“

Atențiune!

Atențiune!

Trench-Cout-uri

pentru bărbați, băieți și copii.

Mare Magazin de ghețe pentru bărbați, dame și copii.

„Derby“ și „Carmen“

Cele mai noi stoffe de primăvară pentru dame și domni.

Pălării, albituri și articole de modă.

Preț de reclamă!

891

la

Firma Emil Frank, Reghin

Croitorie proprie pentru dame și domni

Marfă garantată!

Încercați și vă convingeți!